Regeringskansliet

Kommenterad dagordning

2026-11-02

Finansdepartementet

Ekofinrådets möte den 9 november 2026

Kommenterad dagordning

Enligt den preliminära dagordning som presenterades den 23 oktober 2026.

1. Godkännande av dagordningen

2. (ev.) Godkännande av A-punkterna

<u>Lagstiftningsöverläggningar</u>

3. Paketet om tobaksbeskattning
   a) Rådets direktiv om strukturen och skattesatserna för punktskatten på tobak
   b) Rådets direktiv vad gäller allmänna regler för punktskatt på tobak

   - Beslutspunkt

Rådet väntas ta ställning till en allmän riktlinje om dels ett nytt omarbetat tobaksskattedirektiv, dels ändringar i punktskattedirektivet.

Samråd med EU-nämnden om tobaksskattedirektivet ägde rum den 3 oktober 2025. Överläggning med skatteutskottet om tobaksskattedirektivet och punktskattedirektivet ägde rum den 16 oktober 2025 respektive den 5 februari 2026. Information till skatteutskottet planeras till den 5 november 2026.

Den 16 juli 2025 presenterade kommissionen sitt förslag till omarbetning av tobaksskattedirektivet och följdändringar i punktskattedirektivet. I november

2025 presenterade rådets ordförande därutöver ett förslag till ändringar i punktskattedirektivet rörande reglerna om resandeinförsel.

Förslaget om ett nytt tobaksskattedirektiv beskrivs närmare i faktapromemoria FPM:2025/26:1.

De föreslagna ändringarna kan delas in i tre huvudsakliga kategorier:

- Utvidgning till fler produkter, däribland råtobak, e-vätskor och nikotinpåsar. Tobakssnus är dock fortsatt undantaget.
- Nya minimiskattenivåer för de nya produkterna och kraftigt höjda minimiskattenivåer för de produkter som sedan tidigare omfattas av direktivet. Samtliga minimiskattenivåer kopplas delvis till nationell köpkraft och nivåerna kommer därmed att variera mellan olika medlemsstater. Minimiskattenivåerna ska dessutom indexeras var tredje år.
- Ändringar i kategoriseringen av produkterna, exempelvis separata kategorier för upphettade tobaksprodukter och vattenpipstobak.

I relation till kommissionens ursprungliga förslag om en omarbetning av tobaksskattedirektivet har minimiskattenivåerna överlag sänkts, bland annat för nikotinpåsar. Nivån för nikotinpåsar är dock fortsatt väsentligt högre än den svenska nationella skattesatsen. Förslaget innebär också att indexeringen av minimiskattenivåerna ska ske genom enhälliga beslut i rådet för treårsperioder. Gällande köpkraftsjusteringen av minimiskattenivåerna ges möjlighet för medlemsstaterna att i stället tillämpa skattesatser som är tre procent högre än direktivets minimiskattenivåer.

I kompromissförslaget om punktskattedirektivet har, utöver kommissionens ursprungliga förslag om endast följdändringar, de befintliga referensnivåerna för vad som är att betrakta som för eget bruk vid resandeinförsel halverats. Därtill har de nya produkter som föreslås ingå i tobaksskattedirektivet fått referensnivåer som sätts i relation till de referensnivåer som föreslås gälla för de tobaksprodukter som redan har sådana nivåer. Det införs även en bestämmelse om att medlemsstater som har förbjudit en produkt, får beskatta sådana produkter vid resandeinförsel. Tobakssnus omfattas inte av punktskattedirektivets tillämpningsområde.

Förslag till svensk ståndpunkt

Det är generellt positivt att reglerna om definitioner och förfarande för beskattning av tobaks- och nikotinprodukter harmoniseras för att minska risker för betungande administration och för fusk. Regelverket är till stor del redan harmoniserat idag och de kategorier som föreslagits är i stort ändamålsenliga. Regeringen bör generellt verka för att reglerna blir tydliga och enkla att administrera samt att referensnivåerna i punktskattedirektivet blir väl avvägda för att bland annat motverka illegal verksamhet.

När det gäller minimiskattenivåerna är det oacceptabelt att nikotinpåsar beskattas på samma nivå som viss röktobak. De länder som vill beskatta produkter utifrån deras relativa farlighet måste kunna göra det även i fortsättningen.

Regeringen är negativ till principen att justera minimiskattenivåerna utifrån medlemsstaternas köpkraft.

Mot den bakgrunden kan regeringen inte ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje.

4. Övriga frågor
a) Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster

- Informationspunkt

Ordförandeskapet och kommissionen väntas ge en lägesuppdatering om arbetet med aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster.

Icke lagstiftande verksamhet

5. De ekonomiska och finansiella konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina

- Diskussionspunkt

Rådet väntas diskutera ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina.

Samråd med EU-nämnden inför liknande diskussioner i Ekofinrådet har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 2 oktober 2026. Information till finansutskottet planeras till den 5 november 2026.

Rådet har sedan februari 2022 haft återkommande diskussioner med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Diskussionerna har huvudsakligen fokuserat på det ekonomiska läget i Ukraina, finansiellt stöd till Ukraina, sanktioner mot Ryssland och arbetet med immobiliserade ryska tillgångar.

EU:s finansiella stöd spelar en avgörande roll i det externa stödet till Ukraina. Under 2025 tillhandahöll EU 18,1 miljarder euro i lån som en del av G7-överenskommelsen om stöd till Ukraina. Hittills har över 32 miljarder euro i lån och bidrag betalats ut från Ukrainafaciliteten, varav cirka 5,7 miljarder euro under 2026. Därtill har 19,8 miljarder euro betalats ut från EU:s stödlån om 90 miljarder euro för 2026–2027. Lånet syftar till att möta två tredjedelar av Ukrainas uppskattade finansiella och militära behov under perioden och finansieras genom att kommissionen lånar upp medel på finansmarknaden för EU:s räkning och garanteras av utrymmet mellan utgiftstaket och egna medelstaket i EU-budgeten. Av de utbetalade medlen har 15,8 miljarder euro gått till militärt stöd och 4 miljarder euro till budgetstöd.

Trots att Ukrainas ekonomi visat sig vara mer motståndskraftig än väntat så är osäkerheterna fortsatt stora och nedåtriskerna betydande. Ökade ryska attacker väntas påverka den ekonomiska aktiviteten framöver och Ukrainas icke-täckta finansieringsbehov för 2027 väntas uppgå till totalt 70 miljarder euro.

När det gäller åtgärder för att strypa Rysslands inkomster och krigsförmåga har EU sedan februari 2022 infört omfattande sanktioner mot Ryssland. Sanktionerna mot Ryssland sätter tryck på den ryska ekonomin. Den ryska ekonomin präglas av budgetbegränsningar, minskad ekonomisk aktivitet och ökade risker. Läget i den ryska ekonomin är sämre än vad de officiella siffrorna visar.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen verkar fortsatt för ett ökat, starkt, förutsägbart och långsiktigt stöd från EU till Ukraina. Stöd till Ukraina bör ses som en investering i

Europas och Sveriges säkerhet. Ett otillräckligt stöd idag riskerar att medföra avsevärt högre kostnader i framtiden.

Regeringen välkomnar därför arbetet med att genomföra EU:s stödlån om 90 miljarder euro till Ukraina. Samtidigt verkar regeringen för att EU skyndsamt presenterar förslag för nytt stöd till Ukraina för 2027.

Regeringen verkar fortsatt för att de immobiliserade ryska tillgångarna ska kunna användas för ytterligare stöd till Ukraina.

Slutligen är det viktigt att bemöta den ryska desinformationen om styrkan i den ryska ekonomin.

6. Förenkling och ekonomiska konsekvenser
a) EU-lagstiftningens ekonomiska konsekvenser
b) Kommissionens översiktsrapport för 2026 och årliga lägesrapporter om förenkling, genomförande och efterlevnad

- Diskussionspunkt

Rådet väntas diskutera ekonomiska konsekvenser av EU-lagstiftning och kommissionens årliga rapporter om förenkling, genomförande och efterlevnad.

Samråd med EU-nämnden om EU-lagstiftningens ekonomiska konsekvenser har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 29 april 2026.

Som en del av pågående förenklingsarbete i EU har Ekofin- och Konkurrenskraftsråden fått en horisontell roll i att följa upp ekonomiska konsekvenser av nya lagförslag. Syftet är att ge ministrarna möjlighet att följa flödet av ny EU-lagstiftning och få en tidig varning om eventuella betydande genomförandekostnader. Det ska ske genom återkommande övergripande diskussioner om samtliga lagstiftningsförslag som är under förhandling och baseras på kommissionens konsekvensanalyser. Det allmänna rådet ska sedan ta dessa diskussioner i beaktning i sina förenklingsdiskussioner.

På Ekofinrådets möte den 9 november 2026 väntas en bredare diskussion om ekonomiska konsekvenser av EU lagstiftning. Diskussionen ska baseras på en sammanställning från ordförandeskapet över kostnader och nyttor med de lagförslag som är under förhandling. Kommissionen väntas även presentera sin årliga översiktsrapport för 2026 om förenkling, genomförande

och efterlevnad, som sammanfattar de viktigaste resultaten av kommissionens insatser i arbetet med att uppnå ett enklare och snabbare EU. De för Ekofinrådet mest relevanta kommissionärerna väntas även presentera sina årliga lägesrapporter om förenkling, genomförande och efterlevnad inom sina respektive områden.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar diskussionen och anser att förenkling och regulatorisk lättnad är en central del i att stärka EU:s konkurrenskraft och ekonomiska tillväxt. Regeringen är positiv till den horisontella rollen för Ekofin- och Konkurrenskraftsråden i övervakningen av konsekvenser av ny EU-lagstiftning. Regeringen arbetar för att insatserna ska leda till verkliga förenklingar för företag, minskad regelbörda och en stärkt inre marknad, samtidigt som förenklingarna bör utformas så att de fortsatt bidrar till ökad konkurrenskraft samt skydd för bland annat hälsa, klimat- och miljö, arbetsmarknad, mänskliga rättigheter samt konsumenter.

Regeringen välkomnar kommissionens rapporter och de framsteg som gjorts inom förenkling men understryker att mer behöver göras, särskilt för att adressera de mest problematiska handelshindren på den inre marknaden. Samtidigt som omfattande insatser görs både nationellt och på EU-nivå för att förenkla befintliga regelverk, är det också viktigt att säkerställa att ny lagstiftning är väl utformad, proportionerlig, endast införs när det är tydligt nödvändigt och inte medför en oproportionerligt stor administrativ börda för företag. Regeringen anser att kommissionen tydligt bör anamma en strävan efter regulatorisk återhållsamhet.

Regeringen anser att ordentliga och relevanta konsekvensanalyser är en förutsättning för att effektivt följa konsekvenserna av ny EU-lagstiftning. Lagstiftningsförslag bör medföljas av konsekvensanalyser som står i proportion till förslagets potentiellt positiva och negativa effekter. Även konsekvenserna av det slutgiltiga förslaget efter eventuella substantiella ändringar som tillkommit under lagstiftningsprocessens gång behöver belysas.

7. Genomförande av ramverket för ekonomisk styrning
Nationell undantagsklausul: rådets rekommendation

- Beslutspunkt

Rådet väntas anta en rekommendation om att aktivera den nationella undantagsklausulen för försvar och energisäkerhet för Italien, inom ramen för EU:s finanspolitiska ramverk.

Den aktuella rekommendationen har inte behandlats i riksdagen tidigare.

Enligt EU:s finanspolitiska ramverk kan en medlemsstat begära en aktivering av den nationella undantagsklausulen om det råder exceptionella omständigheter utanför landets kontroll vilka har en stor påverkan på medlemsstatens offentliga finanser, förutsatt att landets medelfristiga skuldhållbarhet inte äventyras. En aktivering tillåter medlemsstaten att under en begränsad period avvika från sitt finanspolitiska åtagande – den så kallade nettoutgiftsbanan i landets medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan – som rådet sedan tidigare ställt sig bakom.

Den 19 mars 2025 presenterade kommissionen, som en del av ReArm Europe-planen, ett meddelande där de föreslog en koordinerad och temporär aktivering av den nationella undantagsklausulen i syfte att stödja en permanent höjning av medlemsstaternas nationella försvarsutgifter. Enligt förslaget skulle en aktivering möjliggöra en avvikelse från nettoutgiftsbanan på upp till 1,5 procent av BNP under fyraårsperioden.

Den 3 juni 2026 presenterade kommissionen ytterligare ett meddelande, där de föreslog en utökning av den nationella undantagsklausulen för försvar. Förslaget innebär att medlemsstaterna även kan inkludera vissa energiåtgärder med syfte att minska EU:s fossilberoende. Högst 0,3 procent av BNP årligen och 0,6 procent av BNP kumulativt fram till och med 2028 kan allokeras till energiåtgärder inom ramen för undantagsklausulen.

Den 8 oktober 2026 presenterade kommissionen ett utkast på rådsrekommendation om att aktivera den nationella undantagsklausulen för försvar och energisäkerhet för Italien.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen anser att det är av stor vikt att EU:s ramverk för ekonomisk styrning tillämpas på ett transparent och förutsägbart sätt som säkerställer likabehandling mellan medlemsstaterna och främjar hållbara offentliga finanser.

Regeringen kan ställa sig bakom rådsrekommendationen om att aktivera den nationella undantagsklausulen för försvar och energisäkerhet för Italien.

8. Den ekonomiska återhämtningen i Europa Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens

- Diskussionspunkt

Rådet väntas få en uppdatering om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF).

Samråd med EU-nämnden om genomförandet av RRF har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 2 oktober 2026.

Europaparlamentets och rådets förordning RRF trädde i kraft den 19 februari 2021 och utgör den centrala delen av EU:s återhämtningsinstrument NextGenerationEU. Sedan den 1 mars 2023 har faciliteten även en central roll i genomförandet av REPowerEU.

Paketet beskrivs närmare i faktapromemoria 2021/22:FPM102.

Samtliga medlemsstaters återhämtnings- och resiliensplaner har antagits av rådet och under genomförandeperioden har ett stort antal revideringar av planerna godkänts. RRF befinner sig nu i sin avslutande genomförandefas. Enligt regelverket skulle samtliga delmål och mål vara uppfyllda senast den 31 augusti 2026 och medlemsstaterna skulle lämna sina sista betalningsansökningar senast den 30 september 2026. Kommissionen ska därefter genomföra återstående bedömningar och utbetalningar senast den 31 december 2026.

I slutet av oktober hade totalt 457 miljarder euro betalats ut till medlemsstaterna. Av dessa är 286 miljarder euro i bidrag och 171 miljarder

euro i lån. Det innebär att 116 miljarder euro återstår att betala ut av det totala RRF-kuvertet.

Den 31 augusti 2026 godkände kommissionen Sveriges sista betalningsansökan och den 14 oktober fick Sverige sin sista utbetalning. Sverige har därmed uppfyllt samtliga mål och delmål i återhämtnings- och resiliensplanen.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar informationen om genomförandet av RRF.

9. Slutsatser om EU-statistik

- Beslutspunkt

Rådet väntas godkänna slutsatser om EU-statistik.

Det aktuella ärendet har inte behandlats i riksdagen tidigare.

Rådet antar årligen slutsatser om EU-statistik för att följa upp utvecklingen av statistikområden som är relevanta för informationsbehoven för bland annat EU:s finanspolitiska ramverk och uppföljningen av makroekonomiska obalanser.

I de aktuella slutsatserna betonar rådet särskilt vikten av fortsatt arbete med effektivisering av statistikproduktionen, inte minst med hjälp av användning av AI, och uppmanar kommissionen att ta fram ett lagstiftningspaket med förenklingar för att minska den administrativa bördan inom statistikområdet. Därtill välkomnar rådet utvecklingen inom flertal statistikområden, bland annat det harmoniserade konsumentprisindexet, statistik om försvarsutgifter samt klimatrelaterade indikatorer.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till slutsatser och välkomnar särskilt det fortsatta arbetet med förenkling och minskad administrativ börda från statistiklagstiftning.

10. Uppföljning av G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 15 oktober 2026

- Diskussionspunkt

Kommissionen och ordförandeskapet väntas återrapportera från dels G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 15 oktober 2026, dels IMFC-mötet den 17 oktober 2026.

Samråd med EU-nämnden om EU:s gemensamma positioner inför G20-mötet och EU:s uttalande inför mötet i den Internationella monetära och finansiella kommittén (IMFC) ägde rum den 2 oktober 2026.

Vid G20-mötet representerades EU av ordförandeskapet, kommissionen och den Europeiska centralbanken (ECB). Vid IMFC-mötet representerades EU:s medlemsstater via dess valkretsar och kommissionen deltog som observatör.

Vid mötena diskuterades bland annat utsikter för och risker i den globala ekonomin, globala ekonomiska obalanser och internationella skuldfrågor. Vid G20-mötet diskuterades även finansmarknadsregleringsfrågor och arbete för att stärka konsumenters grundläggande finanskunskaper.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar informationen.